

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Гуманітарний факультет
Кафедра українознавства, культури та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ 2020 року
« » _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 144 «Теплоенергетика»

(шифр і назва спеціальності)

Полтава
2020 рік

**Робоча програма «Філософія» для студентів усіх спеціальності 144 «Теплоенергетика».
Складена відповідно до освітніх програм бакалавра спеціальності 144
«Теплоенергетика», 16 с.**

Розробник: Гула Р.В., д.і.н., професор, професор кафедри українознавства, культури та документознавства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «25» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури
та документознавства

Передерій І.Г.

«___» _____ 2020 року

Схвалено навчально-методичною радою Гуманітарного факультету

Протокол від «___» _____ 2020 року № ___

Голова навчально-методичної ради

Чернишов В.В.

«___» _____ 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика Навчальної дисципліни	
		форма навчання денна	форма навчання заочна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>14 «Електрична інженерія»</u>	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90			
Модулів – 1	Спеціальність 144 «Теплоенергетика» <u>для всіх</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	2-й
		Семестр	
		1	1-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	90 год.
Індивідуальна робота: 0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – 0/90

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є набуття студентами знань про філософію як інтегральний феномен інтелектуальної культури на історичному та особистісному рівнях та формування загальних та фахових компетентностей, таких як: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до письмової та усної комунікації державною та іноземною мовами; навички використання інформаційних і комунікативних технологій; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність працювати в команді; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах; здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв; здатність використовувати сучасні прикладні комп'ютерні технології та програмне забезпечення для вирішення завдань спеціальності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Оволодіння філософським знанням ґрунтується на тісному взаємозв'язку з іншими навчальними дисциплінами, зокрема з такими як «історія», «логіка», «релігієзнавство», «соціологія», «політологія», «етика» та «естетика», а також рештою дисциплін гуманітарного, математичного, суспільного, природничого та технічного циклів, з огляду на інтегральний характер філософського знання.

Базується на шкільних курсах дисциплін «Історія», «Людина і світ», «Культурознавство» та ін.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є вироблення у студентів умінь абстрактного та критичного мислення, філософського аналізу, роботи з текстом, веденню філософських та наукових дискусій, тощо.

Згідно з вимогами освітньої програми компетентності студенти повинні:

знати:

- специфіку та межі філософського знання (принцип «Docta ignorantia»);
- закони формальної логіки в процесі діяльності;
- відмінності між історичним та вічним вимірами філософування (принцип «Philosophia perennis»);
- відмінності філософського знання від міфології, релігії, науки, мистецтва, кон'юнктурних міркувань політичної ідеології, буденних міркувань т.зв. «здорового глузду»;
- історичні типи філософування, філософські напрями та школи, видатних мислителів;
- хронологічні межі, топологію та особливості історико-філософських періодів;
- особливості формулювання т. зв. «великих питань» філософії;
- концептуальні особливості постановки питань та відповідей на «великі філософські питання» найбільш помітних мислителів;

уміти:

- відрізнити філософію від міфології, релігії, науки, мистецтва, кон'юнктурних міркувань політичної ідеології, буденних міркувань «здорового глузду»;
- на основі самостійного навчання оцінювати відповідність якісних та кількісних показників рівня розвитку власних пізнавальних процесів встановленим нормам та вимогам у професійній сфері;
- розрізняти історичні контексти філософування, філософські школи та напрями;
- вести філософську дискусію;
- обґрунтовувати та аргументовано захищати власну позицію;

- узагальнювати, переводячи факти досвіду у теоретичну площину;
- застосовувати отримані теоретичні знання у розв'язанні практичних завдань;
- знаходити шляхи до діалогу як засобу вирішення професійних, соціальних і етичних проблем досягнення консенсусу.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Мінімальні порогові рівні оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни:

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
60-63	Е	Достатньо	Студент має загальне уявлення про зміст й головні положення курсу, може подати ключові визначення в межах матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання теоретичних і практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній у всіх складових навчальної дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамени; комплексні іспити; стандартизовані тести; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; аналітичні звіти, реферати, есе.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

Вступ

Загальна інформація про курс. Структура курсу. Правила МРОЗ. Огляд бібліографії курсу.

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.

Проблема визначення філософії. Філософія і здоровий глузд. Філософська методологія та межі філософського знання. Співвідношення філософії та науки. Ідеалізм та його різновиди (об'єктивний, суб'єктивний, трансцендентальний, абсолютний). Матеріалізм та його різновиди (стихійний, механістичний, діалектичний). Дуалізм. Феноменалізм. Філософський реалізм та його різновиди (представницький, причинний, критичний).

Семінарське заняття № 1.

Тема 2. Проблеми онтології, їх значення для теорії та практики.

Проблеми буття в філософії: історія становлення та сучасні уявлення. Матерія, її

властивості, атрибути та основні форми існування. Сутність, походження і характерні риси свідомості. Що таке філософія свідомості? Філософська психологія. Проблема свідомості іншого. Аргумент від аналогії та його критика. Структура і функції відомості. Суспільна свідомість: поняття, структура і функції.

Семінарське заняття № 2.

Тема 3. Пізнання як відображення оточуючої дійсності.

Що таке філософська теорія пізнання? Проблема пізнання в історії філософії.

Теорія пізнання та її основні проблеми. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне у науковому пізнанні. Проблема істини у науковому пізнанні. Логіка, методи і форми наукового пізнання. Наука як предмет філософського осмислення Реалізм здорового глузду. Виклик скептицизму та проблема засад людського пізнання. Принцип «Cogito». Що таке філософія науки? Філософські проблеми наукового методу. Проблема індукції та спроби її розв'язання. Верифікація та фальсифікація. Фальсифікаціонізм: гіпотези та спростування. Сцієнтизм та його філософська критика.

Семінарське заняття № 3.

Тема 4. Концепції розвитку. Діалектика як наукова система.

Основні концепції розвитку: поняття і загальна характеристика. Діалектика як загальна концепція розвитку: сутність та основні принципи. Метафізика та її різновиди. Поняття і система законів діалектики. Основні закони діалектики: сутність, зміст.

Семінарське заняття № 4.

Змістовий модуль 2. ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ.

Тема 5. Проблема людини у філософії, її значення для теорії і практики навчання та виховання.

Людина та її походження як предмет філософії. Соціальні ролі особи. Людина і суспільство. Права і свободи як критерій суспільного прогресу. Сенс життя людини. Філософські проблеми життя та смерті людини. Філософська проблема свободи людини: негативна та позитивна свобода, свобода совісті та свобода слова.

Семінарське заняття № 5.

Тема 6. Суспільство: основи філософського аналізу.

Що таке соціально-політична філософія? Проблема рівності у соціальному та політичному вимірах: рівний розподіл благ та можливостей, демократія (пряма та посередницька). Критика демократії. Спроби філософського обґрунтування та виправдання права держави на обмеження свободи, застосування сили і покарання. Право громадян на прояв громадянської непокори. 1. Суспільство як соціальна система і основа життєдіяльності людини: сутність і зміст. Економічна, соціальна, політична, духовна сфера суспільства: поняття, зміст. Цінності: поняття, класифікація і роль у житті суспільства. Суспільний прогрес: поняття, фактори і критерії.

Семінарське заняття № 6.

Тема 7. Філософія релігії. Актуальні проблеми релігієзнавства.

Що таке філософія релігії? Ідея Бога. Проблема доведення та аргументи щодо існування Бога. Проблема зла та теодицея. Віра та розум: проблема співвідношення. Філософські спроби пояснення чудес. Проблема смерті у філософії. Нудна вічність. Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання. Сутність і походження релігії, її місце в житті суспільства. Основні риси і особливості світових релігій. Світові релігії: буддизм, християнство, іслам. Нетрадиційні релігійні культу. Класифікація нових релігійних культів. Релігії і церкви в Україні. Свобода совісті і віросповідання, їх законодавче закріплення в Україні.

Семінарське заняття № 7.

Тема 8. Етика і естетика.

Що таке моральна філософія? Структура етико-філософського знання: прикладна етика, етичні теорії, мета-етика. Спроби філософсько-теоретичного обґрунтування етичних концепцій (теорія добродесного життя, деонтологія, консеквенціалізм). Проблеми мета-етики (натуралізм, релятивізм, емотивізм). Предмет і завдання етики, її

місце в системі інших наук. Походження і сутність моралі, її структура і функції. Моральна регуляція і специфіка її прояву в умовах професійної діяльності. Предмет і зміст естетики як науки, її проблемне коло. Основні категорії естетики.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	У тому числі				
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Філософські проблеми сучасності												
Вступ	0,5	0,5					5					5
Тема 1 Філософія як специфічний тип знання.	9,5	1,5	2			6	5					5
Тема 2. Проблеми онтології, їх значення для теорії та практики.	10	2	2			6	5					5
Тема 3. Пізнання як відображення оточуючої дійсності.	10	2	2			6	5					5
Тема 4. Концепції розвитку. Діалектика як наукова система.	10	2	2			6	5					5
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8			24	45					45
Змістовий модуль 2. Основи соціальної філософії												
Тема 5. Проблема людини у філософії, її значення для теорії і практики навчання та виховання.	12	2	2			8	5					5
Тема 6. Суспільство: основи філософського аналізу.	12	2	2			8	5					5
Тема 7. Філософія релігії. Актуальні проблеми релігієзнавства.	13	2	1			10	5					5
Тема 8. Етика і естетика	11	2	1			10	5					5
Разом за змістовим модулем 2	50	8	6			36	45					45
Усього годин	90	16	14			60	90					90

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1	Філософія: походження, історичний розвиток і роль у житті суспільства. 1.Передумови походження філософії. 2.Світогляд і філософія. 3.Структура і специфіка філософського знання, його функції.	2	

	4.Історичні етапи і закономірності розвитку філософії.		
2	Філософський смисл проблем буття, їх значення для теорії та практики. 1.Проблеми буття в історії філософії. 2.Сутність і зміст філософського вчення про буття. 3.Проблеми матерії в історії філософії. 4.Сутність і зміст сучасного філософського вчення про матерію. 5. Проблема свідомості в філософії. 6.Походження, сутність і функції свідомості. 7.Рівні відображення буття: сутність і характеристика.	2	
3	Філософські проблеми науки. Специфіка сучасного наукового пізнання. 1.Проблема пізнання в історії філософії. 2.Теорія пізнання та її основні проблеми. 3.Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне у науковому пізнанні. 4.Проблема істини у науковому пізнанні. 5.Логіка, методи і форми наукового пізнання. 6.Наука як предмет філософського осмислення.	2	
4	Концепції розвитку, їх значення для теорії та практики. 1.Основні концепції розвитку: сутність та особливості. 2.Сутність і зміст діалектики як загальної теорії розвитку. 3.Принципи діалектики та їх методологічне значення 4.Основні закони діалектики та специфіка їх прояву. 5.Категорії діалектики та їх методологічне значення.	2	
5	Філософське вчення про людину і його значення для теорії та практики. 1.Проблема людини в історії філософії. 2.Сутність антропосоціогенезу . 3.Біологічне і соціальне в людині. 4.Проблеми сутності та сенсу людського життя. 5.Філософські проблеми життя та смерті людини. 6.Особистість сучасного керівника (лідера): сутність і фактори формування.	2	
6	Соціально-філософська концепція суспільства. 1.Суспільство як соціальна система і основа життєдіяльності людини: сутність і зміст. 2.Економічна сфера суспільства: поняття, зміст. 3.Соціальна сфера суспільства: поняття, зміст. 4.Політична сфера суспільства: поняття, зміст. 5.Сфера духовного життя суспільства: поняття. 6.Цінності: поняття, класифікація і роль у житті суспільства. 7.Суспільний прогрес: поняття, фактори і критерії.	2	
7	Актуальні проблеми релігієзнавства, їх значення для теорії та практики. 1.Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання: предмет, завдання і функції. 2.Релігія: сутність і походження релігії, її місце в житті суспільства. 3.Світові релігії: загальна характеристика та особливості віро-	1	

	вчення. 4.Нетрадиційні та сучасні релігійні культу. 5.Історія формування релігій і церков в Україні.		
8	Етика і естетика. 1. Що таке моральна філософія? Структура етико-філософського знання: прикладна етика, етичні теорії, мета-етика. 2. Спроби філософсько-теоретичного обґрунтування етичних концепцій (теорія добродесного життя, деонтологія, консеквенціалізм). 3. Проблеми мета-етики (натуралізм, релятивізм, емотивізм). 4. Предмет і завдання етики, її місце в системі інших наук. 5. Походження і сутність моралі, її структура і функції. 6. Моральна регуляція і специфіка її прояву в умовах професійної діяльності. 7. Предмет і зміст естетики як науки, її проблемне коло. Основні категорії естетики.	1	
	Усього	14	0

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Практичні заняття не передбачені		

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Лабораторні заняття не передбачені		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання іспиту за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1	Проблема визначення філософії. Зв'язок філософії з іншими сферами людського життя та інтелектуальної активності людини:	5	8

	релігією, наукою, мистецтвом. Філософія і міфологія.		
2	Антична філософія. Загальна характеристика античної філософії: хронологія та топологія. Рання грецька філософія. Класична грецька філософія: Сократ, Платон, Аристотель та його учні. Філософія у добу Еллінізму.	5	8
3	Філософія у добу Середньовіччя. Загальна характеристика періоду Середньовіччя. Рання християнська писемність й феномен апологетів. Грецька та латинська патристика. Бл. Августин: особистість та вчення. Схоластика та схоластична філософія. Візантійська філософія.	5	8
4	Філософія у Новий час. Загальна характеристика доби та філософії Нового часу. Головні філософські питання. Емпірична філософія. Раціоналістична філософія. Філософія у добу Просвітництва. Національні особливості філософії у добу Просвітництва: Англія, Шотландія, Франція, Німеччина, Україна. Філософія Д. Г'юма. Т. Рід і шотландська школа здорового глузду.	5	8
5	Філософія у XIX ст. Загальна характеристика філософії XIX ст. Неаристотелізм та неотомізм XIX ст. Утилітаризм та прагматизм. Філософія психоаналізу. «Філософія життя» XIX ст. Сучасна філософія. Загальна характеристика сучасної філософії. Феноменологія та герменевтика. Позитивізм. Британсько-американська аналітична філософія. Екзистенціальна філософія й екзистенціалізм. Структуралізм та пост-структуралізм (постмодернізм). Комунікативна практична філософія.	6	10
6	Критика грецького політеїзму Ксенофаном з Колофону. Раціональні доведення існування Бога. Онтологічний аргумент Ансельма Кентерберійського. П'ять доведень св. Томи Аквіната. Доведення В. Пейлі. Критика раціональних доведень.	6	8
7	Моральна філософія: підстави етичної нормативності. Прикладна етика. Чи мають тварини права? Політика, справедливість, суспільство.	6	8
8	Розмаїття визначень поняття «політика» та «держава». Інтерпретації політики та держави у Конфуція, легістів, Платона, Аристотеля та стоїків.	6	8
9	Зв'язок логіки та метафізики. Теорія пізнання. Філософія мови. Філософські проблеми науки та техніки.	6	8
10	Сучасні філософські концепції свідомості.	5	8
11	Філософська естетика та філософське осмислення мистецтва.	5	8
	Разом	60	90

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій та семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому семінарському занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

Екзаменаційні питання з дисципліни «Філософія»

1. Розкрити предмет, коло питань і функції філософії як науки.
2. Розкрити сутність основних ознак філософії та їхнє значення у майбутньої професійній діяльності.
3. Розкрити сутність, зміст і особливості основних типів філософських систем (*матеріалізму, ідеалізму, дуалізму*).
4. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про світогляд (*поняття світогляду, фактори формування світогляду, значення філософського розуміння світогляду*).
5. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про буття, його значення для теорії та практики (*поняття буття, структура буття, значення філософського розуміння буття*).
6. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про простір як форму існування матерії, його значення для теорії та практики (*поняття простору, властивості простору, значення філософського розуміння простору*).
7. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про матерію, його значення для теорії та практики (*поняття матерії, структура матерії, значення філософського розуміння матерії*).
8. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про свідомість як відображення дійсності (*поняття свідомості, концепції походження свідомості, риси свідомості, функції свідомості, значення вчення про свідомість як відображення дійсності*).
9. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про суспільну свідомість (*поняття суспільної свідомості, структура суспільної свідомості, значення філософського розуміння суспільної свідомості*).
10. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про форми суспільної свідомості, (*поняття форм суспільної свідомості, класифікація форм суспільної свідомості, значення філософського розуміння форм суспільної свідомості*).
11. Розкрити сутність і зміст діалектики як вчення про загальний зв'язок і розвиток, його значення для теорії та практики (*поняття діалектики як загальної теорії розвитку, історичні форми діалектики, складові діалектики як вчення, значення вчення про діалектику*).
12. Розкрити сутність і зміст принципів діалектики, їх значення для теорії та практики (*поняття принципів діалектики, основні принципи діалектики, значення принципів діалектики*).

13. Розкрити сутність і зміст системи законів діалектики, її значення для теорії та практики (*поняття законів діалектики, властивості законів діалектики, основні закони діалектики, значення законів діалектики*).
14. Розкрити сутність і зміст системи категорій діалектики, її значення для теорії та практики (*поняття категорій діалектики, властивості категорій діалектики, класифікація категорій діалектики, значення категорій діалектики*).
15. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про пізнання, його значення для теорії та практики (*сутність теорії пізнання, основні, принципи теорії пізнання, значення теорії пізнання*).
16. Розкрити сутність і зміст практики, її місце та роль у пізнанні (*поняття практики, види практики, роль практики у процесі пізнання*).
17. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про істину та її критерії, його значення для військової теорії та практики (*поняття істини, властивості істини, види істини, критерії істини, значення вчення про істину*).
18. Розкрити філософське вчення про методи пізнання, його значення для наукового пізнання (*поняття методу пізнання, класифікація методів пізнання, значення філософського розуміння методів пізнання*).
19. Розкрити сутність і зміст природи як основа людського буття (*поняття природи, основні етапи становлення та розвитку природи, основні сфери природи, значення розуміння природи*).
20. Розкрити філософські проблеми взаємозв'язку суспільства і природи, їх значення для теорії та практики (*напрямки впливу природи на суспільство, напрямки впливу суспільства на природу, значення розуміння взаємозв'язку природи і суспільства для теорії і практики*).
21. Розкрити філософські проблеми взаємозв'язку природи і життєдіяльності людини (*вплив природи на майбутню спеціальність, вплив професійної діяльності на природу, значення розуміння взаємозв'язку природи і діяльності людини*).
22. Розкрити філософське розуміння суспільства, його значення для теорії та практики (*поняття суспільства, основні концепції суспільства, поняття сфери суспільного життя, основні сфери суспільства, види суспільної життєдіяльності, значення філософського розуміння суспільства для теорії та практики*).
23. Розкрити сутність і зміст філософське вчення про економічне життя суспільства (*поняття економічної сфери, структурна економічної сфери, роль економічної сфери у житті суспільства*).
24. Розкрити сутність і зміст філософське вчення про соціальне життя суспільства (*поняття соціальної сфери, структурна соціальної сфери, роль соціальної сфери у житті суспільства, вплив соціальної сфери на професійну діяльність*).
25. Розкрити сутність і зміст філософське вчення про політичне життя суспільства (*поняття політичної сфери, структурна політичної сфери, роль політичної сфери у житті суспільства, вплив політичної сфери на практичну діяльність*).
26. Розкрити сутність і зміст філософське вчення про духовне життя суспільства (*поняття духовної сфери, структурна духовної сфери, роль духовної сфери у житті суспільства, вплив духовної сфери на професійну діяльність*).
27. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про суспільний прогрес, його значення для майбутньої професійної діяльності (*поняття суспільного прогресу, ставлення до проблеми суспільного прогресу, зміст суспільного прогресу, критерії суспільного прогресу, вплив суспільного прогресу на процеси життя людини і суспільства*).

28. Розкрити сутність і зміст філософського вчення про людину, його значення для теорії та практики (*поняття людини, концепції проходження людини, фактори походження людини, природа людини, значення філософського вчення про людину*).
29. Розкрити предмет, зміст і функції релігієзнавства (*предмет релігієзнавства, структура релігієзнавства, функції релігієзнавства, значення розуміння сутності і змісту релігієзнавства*).
30. Розкрити сутність, походження і зміст релігії, її місце та роль у житті суспільства (*поняття релігії, концепції походження релігії, функції релігії, роль релігії у житті людини та суспільства*).
31. Розкрити сутність та особливості світових релігій, їх роль у житті суспільства (*поняття світових релігій, особливості світових релігій, основні світові релігії, особливості віровчень світових релігій, роль світових релігій у житті суспільства*).
32. Розкрити сутність та особливості нетрадиційних релігій, їх роль у житті суспільства (*поняття нетрадиційних релігій, особливості нетрадиційних релігій, основні нетрадиційні релігії, роль нетрадиційних релігій у житті суспільства*).
33. Розкрити положення релігії і церкви в Україні, законодавче забезпечення свободи совісті і віросповідання в Україні
34. Розкрити предмет, зміст і функції етики як науки, її значення для професійної діяльності (*предмет етики, структура етики, функції етики, значення етики для професійної діяльності керівника*).
35. Розкрити сутність, походження і зміст моралі, її значення для професійної діяльності (*поняття моралі, концепції походження моралі, структура моралі, функції моралі, значення розуміння сутності і змісту моралі*).
36. Розкрити сутність і зміст моральної регуляції, особливості прояву моральної регуляції у життєдіяльності колективів (*поняття моральної регуляції, умови моральної регуляції, особливості прояву моральної регуляції в умовах професійної діяльності*).
37. Розкрити сутність, зміст та особливості системи етичних категорій, їхнє значення для професійної діяльності (*поняття категорій етики, система категорій етики, значення категорій етики*).
38. Розкрити предмет, зміст і функції естетики як науки, її значення для професійної діяльності (*предмет естетики, функції естетики, значення естетики для професійної діяльності*).
39. Розкрити сутність, зміст та особливості системи категорій естетики, їх значення для професійної діяльності (*поняття категорій естетики, система категорій естетики, значення категорій естетики*).
40. Розкрити сутність і зміст естетичного, особливості прояву естетичного у професійній сфері (*поняття естетичного, природа естетичного, естетичний зміст професійної діяльності, естетичний зміст побуту, організації праці, значення розуміння естетичного*).

16. Розподіл балів, які отримують студенти

а) для екзамену:

	Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота	Семестровий екзамен	Сума
--	---	---------------------	------

Змістовий модуль 1								Індивідуальні завдання		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	0		
Змістовий модуль 2										
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16			
3	4	3	4	4	4	4	4	0	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

– при підсумковому контролі у вигляді екзамену 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

– .

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):

- робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

Конспект лекцій: Філософія. Курс лекцій для студентів усіх напрямів підготовки усіх форм навчання. – Полтава, 2012.

Методичні вказівки до семінарських занять.

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт.

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни.

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

18. Рекомендована література

Базова

1. *Філософія. Курс лекцій для студентів усіх напрямків підготовки усіх форм навчання.* – Полтава, 2012.
2. Рассел Р. *Історія західної філософії.* – Переклад з англійської Ю. Лісняка та П. Таращука. – К.: Основи, 1995. – 759 с.
3. Дюпре Б. *Філософія: 50 ідей, о которых нужно знать* / Бен Дюпре; пер. с англ. М. Александровой. – М.: Фантом Пресс, 2014. – 208 с.
4. *Philosophy: the basic reading* / Ed. by Nigel Warburton; [2nd ed.]. London, N.Y.: Routledge, 2005. 571 pp.
5. Warburton, Nigel. *Philosophy: the basics* / Nigel Warburton; [5th ed.]. London, N.Y.: Routledge, 2013. 182 pp.

Допоміжна

1. Гільдебранд Д. фон. *Що таке філософія?* / Пер. з англ. Ю. Підлісний. – Львів: Колесо, 2008. – 244 с. – С. 20-32.
2. Киричок О.Б. *Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів* / Олександр Борисович Киричок. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010.
3. Кривуля О.М. *Філософія: Навчальний посібник.* – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010.
4. Мондін, Баттіста. *Підручники систематичної філософії: Том 3. Онтологія і метафізика* / Баттіста Мондін; пер. з італ. Б.Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010. – 284 с.
5. Мондін, Баттіста. *Підручники систематичної філософії: Том 4. Філософія релігії і теодіцея* / Баттіста Мондін; пер. з італ. Б.Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2012. – 208 с.
6. Татаркевич В. *Історія філософії.* В трьох томах (Переклад з польської А. Шкраб'юка). Т. 3: Філософія XIX століття і новітня. – Львів: Свічадо, 1999. – 568 с. – С. 5-222.
7. *Філософія: Навчальний посібник* / І.Ф.Надольний, В.П.Андрущенко, І.В.Бойченко, В.Л.Розумний та ін. За ред. І.Ф.Надольного – К.: Вікар, 1997 – С. 5 – 30.
8. Чернишов В.В. Філософія і здоровий глузд / В. В. Чернишов // *Грані.* – 2016. – № 138. – С. 38-44. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2016_138_8
9. Штайн Е. *Вступ до філософії* (Впровадження: Значення і структура твору «Вступу до філософії» Едит Штайн. Клавдія Марієць Вульф) / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква: Місіонер, 2011. – 248 с. – С. 5-19.
10. Янарас Х. *Нерозривна філософія: нариси вступу до філософії* / Христос Янарас; переклад з новогрец. А. Чердаклі та Н. Клименко. – К.: Основи, 2000.
11. Бохенский И.М. *Современная европейская философия* / Сокр. пер. с англ. В.В. Мшвениерадзе, М.К. Мамардашвили. – М.: Изд-во иностранной лит-ры, 1959. – 288 с.
12. Делёз Ж., Гваттари Ф. *Что такое философия?* / Пер. с фр. и послесл. С.Н. Зенкина— М.: Институт экспериментальной социологии, Спб.: Алетейя, 1998. – 288 с.
13. Лоу С. *Философский тренинг* / Стивен Лоу; пер. с англ. А.Л. Никифорова. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 352 [2] с.

14. Лоу С. *Философские истории* / Стивен Лоу; пер. с англ. А.Л. Никифорова. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 280 [2] с.
15. Мамардашвили М.К. *Философские чтения*. – СПб.: Азбука-классика, 2002. – 832 с.
16. Реале Дж., Антисери Д. *Западная философия от истоков до наших дней*. Т. 1-4 / Дарио Антисери, Джованни Реале; в переводе и под редакцией С. А. Мальцевой. – СПб.: Пневма, 1997. – 880 с.
17. Audi, Robert. “Philosophy: A Brief Guide for Undergraduates” / Robert Audi et al. In *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association* 56 (2) (1982): i–xviii.
18. Barnett, Dan. *Philosophy: the power of ideas* / Dan Barnett, Brooke Noel Moor, Kenneth Brooder; [7th ed.]. McGraw-Hill Higher Education, 2008. 122 pp.
19. Craig, Edward. *Philosophy: a very short introduction* / Edward Craig. Oxford: Oxford UP, 2002. 132 pp.
20. Dupré, Ben. *50 philosophy ideas you really need to know* / Ben Dupré; [ed. by Keith Mansfield]. London: Quercus Publishing, 2007. 208 pp.
21. Law, Stephen. *The Philosophy files*. / Stephen Law. London: Orion Children's Books (an Imprint of The Orion Publishing Group Ltd), 2002. 224 pp.
22. Law, Stephen. *The Philosophy Gym*. / Stephen Law. London: Headline Book Publishing, 2003.
23. Nigel, Thomas. *What does it all mean? A very short introduction to philosophy* / Thomas Nigel. N.Y.: Oxford UP, 1987. 101 pp.
24. Russell, Bertrand. “Philosophy for laymen” / Bertrand Russell. In *Unpopular essays*. London: George Allen and Unwin; N.Y.: Simon and Schuster, 1950. P. 21-33.
25. Russell, Bertrand. *The problems of philosophy* / Bertrand Russell. N.Y.: Henry Holt & Co.; London: Williams and Norgate, 1912. 255 pp. Repr. New York and Oxford: Oxford University Press, 1997.

19. Інформаційні ресурси

1. Чернишов В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для студентів денної та заочної форм навчання. Полтава, 2017 року. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Чернишов В.В. Плани семінарських занять з дисципліни «Філософія» для студентів всіх спеціальностей денної форми навчання (18 годин). Полтава, 2017 року. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
3. Чернишов В.В. Екзаменаційні питання з дисципліни «Філософія» для студентів денної та заочної форм навчання. Полтава, 2017 року. (Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).